

EL LLIBRE DE LA SETMANA

La conquesta de la imaginació

PERFIL

RAY BRADBURY (1920-2012) ES VA DONAR A CONÈIXER AMB 'LES CRÒNIQUES MARCIANES' L'ANY 1950. NOVEL·LES COM 'FARENHIT 451' I 'LA FIRA DE LES TENEBRES' I ELS RELATS DE 'LES POMES DAURADES DEL SOL' EL VAN CONSOLIDAR

PERE ANTONI PONS

Les pomes daurades del sol recull 32 contes escrits per Ray Bradbury entre 1945 i 1957. És una antologia idònia per entrar en el riquíssim món literari de l'autor de dos dels clàssics més populars del segle XX, *Les cròniques marcianes* i *Fahrenheit 451*. De Bradbury, sovint se'n parla com "un dels pares de la ciència-ficció moderna". S'ha de dir que, si bé és un qualificatiu just, també és reduccionista. La lectura d'aquest volum demostra que Bradbury va treballar, amb resultats esplèndids, tots els subgèneres del que, en el conte titulat *Els exiliats*, s'anomena literatura "sobrenaturalista", i que va del gènere fantàstic i el terror al misteri al·legòric o la fàula distòpica. Per la varietat de mons i d'audàcies argumentals, el llibre fa

pensar en la mítica sèrie *La dimensió desconeguda*, emesa entre 1959 i 1964, hereva de l'univers bradburià.

Naturalment, Bradbury és massa bon escriptor per conformar-se a fer narracions a partir de simples ocurrences, per molt originals o fantàsiques que puguin ser. Per això els seus contes sempre tracten i expressen, sota una closca sorprenent o irrealista, temes i sentiments compartibles, seriosos, importants. El primer relat, *La sirena de la boira*, és un bon indicador de la complexitat i la pluralitat de sentits que presenten la majoria de textos del volum. Dos homes fan guàrdia en un far quan l'estrèpit d'una sirena convoca un monstre prehistòric que viu amagat en les profunditats de l'oceà. Un fet tan insòlit serveix a l'autor per il·lustrar la solitud més insuportable i preguntar-se què és més "impossible": si la bèstia, que és tal com era fa milions d'anys, o els humans, que hem canviat tant en uns pocs mil·lennis... L'ús d'elements simbòlics i d'arguments fantàstics per plantejar qüestions transcendents i donar forma a emocions reconeixibles emparenta els relats amb la poesia. Tots els contes de *Les pomes daurades del sol* van ser escrits els anys anteriors a l'era espacial -oficialment inaugurada el 1957 amb el llançament de l'Sputnik-, quan la conquesta de l'espai encara era una quimera però cada cop estava més a prop de ser un projecte real, il·lusionant. El mateix autor reconeix, en una nota autobiogràfica, que la fascinació infantil per "les estrelles" és en l'origen de la seva escriptura.

Això no vol dir, de tota manera, que el tema de l'espai sigui explorat amb una mirada unívocament mitificadora. Al contrari, Bradbury ens el mostra des de tots els angles: el de l'aventura i la glòria -"El coet feia

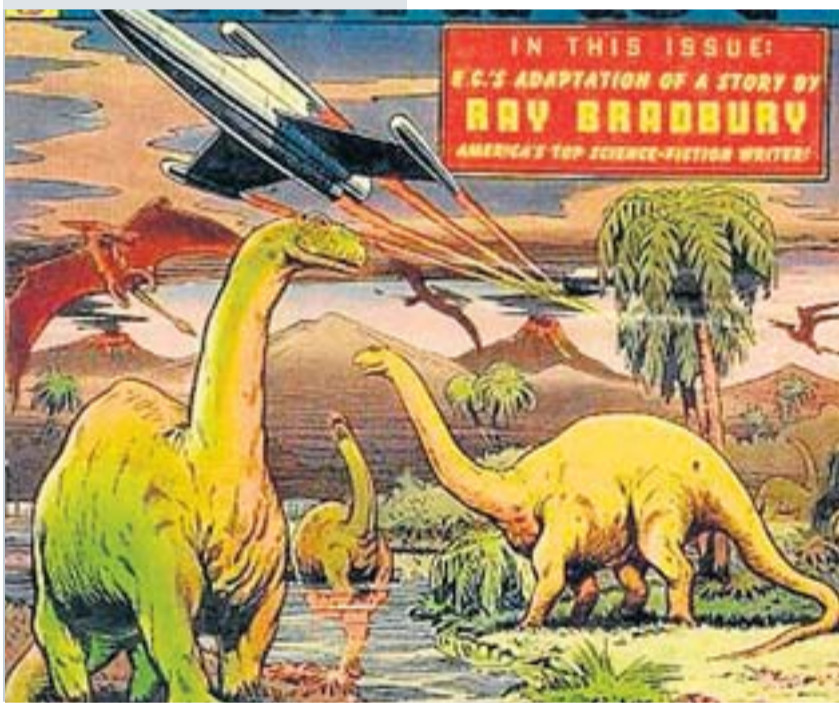
LES POMES DAURADES DEL SOL
RAY BRADBURY
RBA-LA MAGRANA
TRAD. DE LLUÍS-ANTON BAULENAS
448 PÀG./21 €

olor de temps i distància"-, però també el de l'horror, la nostàlgia, la bogeria i, sobretot, la solitud més essencial, la que pateix qui és infinitament lluny de casa i ha de sobreviure en un entorn desconegut i hostil. Respecte d'això, es pot contraposar *El coet* i *El pilot de coet*: en el primer conte, l'espai és font d'alegria i fa d'element cohesionador d'una família; en el segon, és font de desfici i és un factor de desintegració.

Una de les virtuts de la literatura de Ray Bradbury és que hi conviuen visions i opinions en principi contradictòries. Apassionat de la ciència, que permet crear colònies a Mart i aproximar-se amb "una nau de neu" al sol, Bradbury també adverteix sobre els perills d'un excés de racionalitat i científisme. A *L'assassí*, ens presenta un personatge tecnofòbic que, en una època d'hiperconnectivitat com la nostra, és molt vigent. També és molt interessant de quina manera els malsos de la Guerra Freda i la capacitat depredadora dels humans treuen el cap en algunes històries: *Brodut*, *L'escombriaire* o l'excel·lent *Aquí hi ha tigres! L'estel daurat*, amb el vent platejat, ambientat en la remota Xina Imperial, i dos mandarins que emprenen una demencial competició de muralles, pot ser llegit en clau del conflicte entre els EUA i l'URSS. És d'un enginy esmoladíssim.

Ben traduïts per Lluís-Anton Baulenas, els contes de *Les pomes daurades del sol* tenen en comú el fet de resultar vertiginosament familiars al lector. És la familiaritat que suscita l'obra de tots els creadors fundacionals, aquells que van obrir camins fabulosos i van descobrir territoris fascinants. Un exemple de la naturalesa pionera de Bradbury és *El so d'un tro*, en què inventa "l'efecte papallona". Imprescindible. ♦♦

RAY BRADBURY ERA UN APASSIONAT DE LA CIÈNCIA, PERÒ TAMBÉ ADVERTIA DELS PERILLS D'UN EXCÉS DE RACIONALITAT I CIENTÍFICISME

WIKIPEDIA

EL SECRET DE ...

Rafael Haro

Rafael Haro és mestre de secundària a la Sénia i és un dels escriptors més destacables de la nodrida generació actual de creadors ebrencs. Ha guanyat un munt de premis, de poesia i de narrativa, l'últim dels quals va ser el Joan Perucho de la Vila d'Ascó, el 2010, pel poemari *Els crisantems* (Metemora). Un tema cabdal al llibre és la insignificança del que fem davant el fet de morir. La mort és present en tot el llibre. Haro explica que si bé els poemes van ser creats en moments diferents, hi ha l'empremta d'ha-

ver-los elaborat durant una greu malaltia del seu pare. *Els crisantems* comença així: "He refet tants cops la tanca / que em cremen les mans / en olorar el filferro creuat / per les tenalles velles". Algú capaç de fer-te visualitzar la força del metall rovellat d'una tanca sap de què parla: Haro ha treballat al camp i algunes de les experiències inspiradores rere el llibre provenen de la vida agrícola familiar. Hi ha un poema en què Haro parla de "temps de plors, querelles velles". Quan ho llegeix recorda la vida rural, els conflictes d'aleshores i so-

bretot els amors frustrats. En el mateix poema cita una torre de guaita "refugi, zeladora atenta dels navegants amb memòria". Aquesta "torre de moros" és la torre de Sant Joan, a la badia dels Alfacs. És uns cinquanta metres mar endins perquè l'aigua guanya terreny a la platja.

Davant les referències a la vida al Delta i a la repetició dels cicles de la vida, el primer que recorda Haro són els anys de joventut en què treballava de cambrer a Sant Carles de la Ràpita. A *Els crisantems* no hi ha empremtes clares d'aquell

CRISTIAN SEGURA

HARO ÉS POETA, NARRADOR I ENSENYA FILOSOFIA A LA SÈNIA. PARLA DEL LLIBRE 'ELS CRISANTEMS'

temps, però sí que n'hi ha a *Història d'un mediocre*, un relat que va guanyar el premi Arbó del 1992.

Haro és professor de filosofia. Li demano per les estratègies literàries per motivar els adolescents. Destaca que els fa llegir Calderón de la Barca i mira d'engrescar-los amb els grans interrogants existencials, posant en dubte tot el que considerem tan important i que, en veritat, no ho és: "Intentem tenir-ho tot / en un pesat intent / de cloure el puny / amb grans de sorra / que creiem / són la felicitat mateixa". ♦♦